

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 49. šte. „Slov. Gospodarja“.

1888.

6. decembra.

12.

Življenje sv. Viktorina.

Spisal dr. M. Napotnik.
(Konec.)

Sv. Viktorin je bil mož apostolski v polnem pomenu te besede. Mučil in trudil se je brez oduška, da spreobrne nevernike malikovalce, da spoprijazni krivovernike, heretike in pa da vernike katoličane obvaruje grdih zmot in jih potrjuje v pravi, edinovzveličalni veri Kristusovi. Kamor ni segati mogla njegova govorenja, živa beseda, segala je pisana ter užigala srca krščanska in navduševala za pravo pravo. Žal, da se ne da prav natančno rešiti velevažno vprašanje, kedaj je slavní škof živel in deloval med katoličani Ptujskimi. V tem oziru nam primanjkuje povsem zanesljivih, verodostojnih podatkov. Modri Kasijodor sicer poroča, da je Viktorin iz retorja postal vladika, „Victorinus de oratore episcopus“, vendar ne pove časa, v katerem se je dogodila ta prememba. Med tem pa se še nahajajo pisatelji, ki natančneje določujejo dobo krepkega življenja Viktorinovega in blaženega poslovanja njegovega. Sikst Senenski uči, da je naš svetnik slul okolo leta 270; previdni Anglež Kavej pa misli, da je bilo okolo leta 290. Kot čas njegove mučeniške smrti se skoro soglasno povdarja leto 303. Ker pa je sveti mož zapustil obilno število književnih del, hoče resnici biti podobno in sorodno, ako denem, da je v Ptui škofoval sv. Viktorin med leti 270 in 303. Če ne že poprej: kajti on se semtertje imenuje celó vrstnik sv. Ciprijanu Kartagincu, ki je bil dne 14. sept. leta 258 silovito umorjen. Dá, le v 30 do 40 letih je našel sveti škof dovolj časa, da je napisal toliko komentarjev za raznotere svetopisemske knjige, kakor nam zatrjuje sv. Hijeronim. Kratkíh deset, petnajst ali tudi dvajset let bilo bi vsekako premalo za toliko blagrovito, plodonosno delovanje sv. Viktorina. ne le na dušnopastirskem, ampak mnogo več še na slovstvenem polji.

Kako vzgledno da je živel sv. Viktorin in kako vspešno da je deloval, spričuje nam Stridovčan Hijeronim, ta najostrejši kritik cerkveni, ki ni bil zadovoljen z vsako majhno, malovredno stvarjo. Učenega in pobožnega škofa prišteva latinskim cerkvenim očetom, piše: „Legisse me fateor in Mattheum... et latinorum Hilarii, Victorini, Fortunatiani opuscula“. Imenuje ga stebrom katoliške cerkve v svoji apo-

logiji zoper sovražnega Rufina, duhovnika Akvilejskega. Očita namreč temu besnemu nasprotniku, po kaj da se pri svojih zagovorih Origena adamancija sklicuje samo le na nj kot dozdevnega branitelja Origenovih zmot, po kaj se rajši ne ozre na druge moževe, ki so nosilni stebri sv. cerkve, da od teh poizve, kaj mislijo in kako sodijo ob Origenu Aleksandrinci. „Si auctoritatem suo operi praestruebat Rufinus“, odgovarja s sveto nevoljo Stridovčan, „volens, quos sequeretur, ostendere, habuit in promptu Hilarium Confessorem, habuit Ambrosium... et Martyrem Victorinum, qui simplicitatem suam in eo probat, dum nulli molitur insidias. De his omnibus tacet et quasi columnis Ecclesiae praetermissis me solum pulicem et nihili hominem consecatur“.

V tem že v prvem delu spominjanem citatu prišteva najučenejši cerkveni učitelj našega Viktorina krepkim stebrom sv. cerkve ter ga še hvali poleg tega in poveljuje, da je mož, ki svojo skromnost, blagost in značajnost kaže tudi v tem, da nikomur ne nastavlja zanj in spletek, nego da je sleharnemu odkritosrčen, bodi prijatelj bodi zopernik. Ta pohvala zadobi tem večjo veljavo in tem boljši pomen, ako se pomisli, da je naš Viktorin hud boj bojeval s preraznovrstnimi krivoverci, katere pa je tudi očitno napadal a ne skrito in poniglavo, kakor so to ravnali zviti herezizarji one viharne dobe. Da je naš veljak v polni meri zaslužil častni priimek: columna ecclesiae, steber svete cerkve, priznavati mora vsakdo, kedor ve, kako krepko in pogumno je branil sveti mož svojo ljubljeno mater sv. cerkvo zoper brezbrojne heretike tistega vremena. Po vsej pravici prišteva sv. Optat Milevski našega Viktorina krdelu zagovornikov katoliške cerkve, rekoč: „Adsertores Ecclesiae catholicae, a quibus superati sunt Marcion, Praxeas, Sabellius, Valentinus et ceteri usque ad Cataphrygas temporibus suis, nimirum a Victorino Petavionensi et Zephyrino Urbico et a Tertulliano Carthaginensi“. Slavní Ptujčan pripada istodobnim prvakom, ki so nevpogljivo branili večne resnice zoper najsilnejše ugovornike. Optatovo sodbo potrjuje sv. Hijeronim, ki v svojem zapisniku cerkvenih književnikov pripazuje, da je sv. Viktorin pisal zoper vse herezije, „adversus omnes haereses scripsit“.

Kedor prevdari, da je preblagi mož ust-

sme po določbah postave o okrajnih zastopih — razveljaviti volitev, zakaj okr. zastop se je bil že osnoval. Tako pa ni mogla razsodba upravnega sodišča dobiti veljave, ako se ne razpusti okr. zastop in za to je namestništvo z ukazom z dne 16. novembra imenovani okr. zastop razpustilo in to na podlagi § 81 štaj. postave za okr. zastope.

Le-to je vodilo namestništvo, da je razpustilo okr. zastop v Celji. Ker pa še ni dobila pravne moči le ona naredba in ker je mogoče, da bo moralo ministerstvo notranjih zadev še razsoditi o ugovoru zoper to naredbo, omenim le-te dejanske okoliščine.

Kar se tiče pa vprašanja gospodov, ali mi je bila znana naredba namestništva o razpuščenju okr. zastopa v Celji, predno se je izvršila, navedem to, da sem izvedel o tem iz poročila namestništva z dne 16. nov., le-to pa mi je došlo dne 19. novembra.

Tako je odgovoril minister grof Taaffe, poslanci na desnici drž. zbora so mu pritrjevali ali na levici je vse molčalo — očitno znamenje, da jih je ministrov odgovor poparil, težko pa, da je veliko jim pripomogel tudi do —boljšanja.

Bralna društva.

O namenu in potrebi „bralnih društev“ nam piše prijatelj slov. ljudstva precej dolgo pismo ter izpoveda v tem svoje dobre misli. Le-te so mu gotovo na čast in nam je le žal, da ne smemo povedati imena blagega moža, sicer pa sodimo, da storimo prav, če jih objavimo na tem mestu. Pismo se glasi tako-le:

V Vašem listu št. 46 berem dopis iz Koniškega okraja, v katerem dopisnik med drugim predlaga, naj bi posojilnice itd. vsako leto nekaj darovale za naročilo in razširjanje slov. časopisov med kmeti. Ne gledé na to, da takovo ravnanje menda ne spada v delokrog posojilnic, morala bi se, ako naj ima to tudi uspeh, osnovati posebna društva, ki bi razposojevanje listov posredovala itd. Vse to pa se mi ne zdi prav praktično, ker čitanje časnikov ima po mojem mnenju za kmeta le tedaj večjo vrednost, če ima kmet priliko, o čitanem tudi svoje mnenje proti tovarišem svojega stanú izjaviti. S kratkimi besedami: On naj misli, kaj je čital!

Ako stojé taka društva, katera bi potem morali imenovati: „bralna društva“ pod vodstvom tako imenovanih olikanih ljudi, t. j. ljudi, ki niso kmečkega stanú, potem se kmet že več noče prav po svoje izražati, ter se večkrat sramuje, svoje mnenje drugim povedati, čeravno je morebiti prav jedrnatih misli.

Mislil sem si tedaj, da bi bilo morebiti bolje sredstvo, da se doseže kaj v tej reči, ko kmečki fantje ali kmetje sami med seboj

ustanovili taka bralna društva. Vsi udje takega bralnega društva imeli bi enakomerno nositi stroške za list, katerega si naročijo.

Recimo, da je naročen „Slov. Gospodar“. List stane s poštnino vred celo leto 3 fl. Ako bralno društvo obstoji samo iz deset udov, imel bi plačati vsak ud 30 kr. na leto, kar gotovo ni veliko! Pobirajo jo fantje tudi za veselice, med seboj in pri primožnejših ljudeh denar za strelni prah!

Da naj bi se v taka bralna društva zjedini le fantje, ki so tudi drugače dobri prijatelji, to je pogoji, ker drugače bi bilo lahko mogoče, da bi ta družba bila le gnezdo. Da bi pa takova bralna društva kmečkemu ljudstvu veliko koristila, upam, da mi vsakdo pritrdi. —

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Domača živina in nje vzboljšanje.

Kdor hoče imeti od svoje živine dobička pa tudi veselja, njemu ne bode vse eno, kako da postavi v hlev, med živino, katero že ima. To se umeje že samo po sebi, da si nihče, tudi mlad gospodar si ne spravi koj v enem celega števila živine v svoje hleve, ampak to dela previdno. Nekaj ga v tem vodi denar, ki ga je treba za živino, nekaj pa tudi potreba, kajti živine, ki je ne potrebuje tako hudo, ne kupi dokler mu je ni potreba.

Le-ta potreba nastane pa mu iz različnih vzrokov. Človeku je potreba živine za vprego, za mleko, za rejo, za pitanje ali še za kako drugo korist. Brž ko nastane taka potreba in silniša, ko je ona, tem hitreje mu je seči v žep ter kupiti živinče, ki mu ga je potreba.

Pri tem se mu je se vé, da ravnati po svoji mošnji ali tudi na druge reči gleda, ako mu je le mogoče. Na vsak način mu velja kot glavno načelo, da si z novim živinčetom vzboljša, to se pravi, k živini, ki jo že ima, še pridobi tako, ki vstreza njegovi potrebi pa tudi k ostali živini stoji dobro ter je vredna, da stopi v nje vrsto.

Izlasti pri kravah, ki so za pleme, treba je previdnosti, kajti pri njih se opeče človek sila lahko in izredi si iz njih lahko živino, ki mu ni na hvalo. Pri teh kravah je torej dobro, če se gleda na barvo. Le-ta mora biti taka, da se prileže barvi domače živine. Kdor ne gleda na to, tak si napravi čudno zmešnjavo barv, skorej mu bode v hlevu toliko različnih barv, kolikor stoji v njem živine. O njem se reče lahko, da redi živino tje v dan in če ga še sodi kdo huje, poreče mu, da je slab gospodar.

Ali to še ni vse, barva je le nekaj zunanjega in pri različnih barvah utegne še le dati živina dobička. Druga pa je, če je živina raz-